

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.2.76>

УДК 330.322

О. В. Гук,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту підприємств,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»*

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-8129-8392>

Г. А. Мохонько,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту підприємств,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»*

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-2126-6871>

СТАРТАПИ ЯК ІНСТРУМЕНТ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ІНВЕСТОРА

O. Guk,

*PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Management, National Technical
University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»*

H. Mokhonko,

*PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Management, National Technical
University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»*

STARTUPS AS A TOOL FOR STIMULATING INVESTMENT ACTIVITY: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR INVESTORS

У статті досліджено роль стартапів як інструменту активізації інвестиційної діяльності в умовах трансформаційної економіки України. Авторами проаналізовано позитивні та негативні фактори, що впливають на інвестиційний клімат країни. Авторами встановлено, що стартапи можуть стати ключовим чинником пожвавлення інвестиційної діяльності, за умови цілісного підходу до підтримки інновацій, зменшення інституційних бар'єрів та зміцнення довіри інвесторів до національного ринку. Охарактеризовано перспективи розвитку стартап-екосистеми як засобу залучення інвестицій. Розглянуто приклади публічних і непублічних інвестицій, досліджено ключові тенденції залучення капіталу. У статті висвітлено сучасні тенденції венчурного інвестування в українські стартапи у 2024 році, окреслено виклики, з якими стикаються стартапи, а також окремі прояви адаптації до нових глобальних умов і можливостей розвитку. Розглянуто вплив повномасштабної війни на розвиток стартапів в Україні. Проаналізовано поточний стан українських інноваційних компаній, рівень їхньої стійкості та здатності адаптуватися до умов кризи.

The article explores the role of startups as a tool for stimulating investment activity in the context of Ukraine's transformational economy. The authors analyze positive and negative factors influencing the country's investment climate. The specifics of startup operations under conditions of instability and limited resources are examined, and their role in shaping a modern innovative economy is outlined. Particular attention is paid to opportunities for investors who choose to invest in high-tech or socially significant startups. The prospects for development and investment opportunities in startups are analyzed. The authors conclude that startups can become a key driver of revitalizing investment activity, provided a holistic approach to supporting innovation is applied, institutional barriers are reduced, and investor confidence in the national market is strengthened.

The prospects for the development of the startup ecosystem as a means of attracting investment are characterized. The state of venture financing of

Ukrainian startups in the first quarter of 2024 is analyzed. Examples of public and non-public investments are considered, including the deal between Viseven and Horizon Capital. Key trends in capital attraction are examined, in particular the partial non-disclosure of funding rounds, which indicates a complex yet relevant dynamic of innovative entrepreneurship under conditions of wartime and economic pressure.

The article highlights current trends in venture investment in Ukrainian startups in 2024, including changes in investor interests and priority areas of financing. The challenges faced by startups are outlined, as well as certain manifestations of adaptation to new global conditions and development opportunities. The impact of the full-scale war on startup development in Ukraine is considered. The current state of Ukrainian innovative companies, their level of resilience, and their ability to adapt to crisis conditions are analyzed. Emphasis is placed on the positive dynamics of new startup creation and the growth of investor interest in 2023–2024.

Ключові слова: *стартапи, інвестиційна діяльність, інноваційна екосистема, інвестори, ризики та можливості, інвестиційний клімат.*

Keywords: *startups, investment activity, innovation ecosystem, investors, risks and opportunities, investment climate.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах трансформації економіки та загострення зовнішніх викликів пошук ефективних механізмів стимулювання інвестиційної активності набуває особливого значення. Зарубіжний досвід свідчить, що важливим завданням державної політики є підтримка стартапів як альтернативного джерела фінансування інноваційного сектору. В Україні, попри складну ситуацію, зростає роль стартапів як каталізатора економічного оновлення та привабливого об'єкта для інвесторів. Це зумовлює потребу в системному дослідженні стартапів як інструменту

активізації інвестиційної діяльності, аналізі наявних викликів і потенційних можливостей, що й обумовлює актуальність теми даної статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти інвестування стартап-проекту досліджували у своїх працях багато вітчизняних учених, зокрема: Андрощук М. О. [1], Гавриш О. А. [2], Кравченко М. А. [3] та інші. Авторами визначено переваги та недоліки стартапів, висвітлено проблеми формування вітчизняної екосистеми стартапів як компоненти інноваційної екосистеми, розглянуто особливості функціонування структурних компонентів вітчизняної екосистеми стартапів.

У науковій літературі вже досліджено низку аспектів, пов'язаних із функціонуванням стартапів. Однак, недостатньо висвітленими залишаються питання, пов'язані з роллю стартапів у стимулюванні інвестиційної активності в умовах сучасних викликів, зокрема війни, зниження інвестиційної привабливості та трансформації глобальних фінансових пріоритетів, а також формування можливостей, які відкриває стартап-сектор для інвесторів у контексті економічного відновлення України.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою є дослідження ролі стартапів як інструменту активізації інвестиційної діяльності в Україні в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення, визначення ключових викликів і можливостей, що постають перед інвесторами та учасниками стартап-екосистеми. Для досягнення поставленої мети були вирішені наступні завдання: проаналізовано сучасний стан розвитку стартапів в Україні в умовах повномасштабної війни, визначено основні чинники, що впливають на інвестиційну привабливість стартапів, окреслено виклики, з якими стикаються інвестори в інноваційному секторі, виявлено перспективи й потенційні можливості для залучення інвестицій через розвиток стартапів.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах нестабільності економіки та глобальних викликів зростає потреба у пошуку ефективних інструментів для активізації інвестиційної діяльності. Одним із таких інструментів стають стартапи — гнучкі, інноваційні бізнес-структури,

здатні швидко реагувати на зміни ринку та впроваджувати новітні технології. Розвиток стартап-екосистеми виступає не лише індикатором інноваційних змін, а й чинником залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій у перспективні напрями. Особливо актуально це для України, яка, попри низку бар'єрів, демонструє високий потенціал у сфері інноваційного підприємництва. Водночас, формування сприятливого інвестиційного середовища залишається складним процесом, адже на інвестиційний клімат в Україні впливають як негативні, так і позитивні чинники. Розглянемо основні ризики та можливості, які формують загальну оцінку інвестиційної привабливості країни (таблиця 1).

Таблиця 1. Негативні та позитивні фактори, що впливають на інвестиційну діяльність

Негативні фактори	Позитивні фактори
Збройна агресія з боку росії	Отримання Україною статусу країни-кандидата на вступ до Європейського Союзу
Недосконалість та слабкість судової системи	Скасування митних зборів і квот для українського експорту до ЄС та інших країн
Високий рівень корупції	Угода про «транспортний безвіз» з Європейським Союзом
Цілеспрямовані атаки на енергетичну інфраструктуру	Інтеграція української енергосистеми до європейської об'єднаної енергомережі
Значна частка тіньової економіки	Активне впровадження цифрових державних сервісів та електронного урядування

Джерело: сформовано авторами на основі [4]

Таблиця 1 демонструє, що інвестиційна діяльність в Україні перебуває під впливом серйозних безпекових, системних загроз і вагомих позитивних чинників, пов'язаних з євроінтеграцією та цифровими реформами.

Попередній аналіз факторів, що впливають на інвестиційний клімат в Україні, дозволяє визначити ключові перспективи розвитку та можливості для інвесторів. Попри наявні виклики, Україна має низку конкурентних переваг та напрямів, у яких потенційні інвестори можуть реалізувати свої ініціативи з економічною вигодою та стратегічною доцільністю (таблиця 2).

Перспективи розвитку та можливості для інвестора в Україні набувають конкретного виміру через активність на стартап-ринку. Поточна динаміка фінансування українських інноваційних проєктів дозволяє оцінити реальний інтерес інвесторів навіть в умовах невизначеності.

У першому кварталі 2024 року 18 вітчизняних стартапів залучили понад 42 млн. дол. США венчурного капіталу, що у 5 разів менше, ніж у 2022 р. [5].

За даними учасників ринку, які знайомі з деталями укладення угод, сім стартапів успішно провели інвестиційні раунди в межах від 0,5 млн. дол. США до понад 5 млн. дол. США, однак засновники не надали відкритого доступу щодо конкретизації фінансування кожного раунду окремо.

Таблиця 2. Перспективи розвитку та можливості для інвестора в Україні

Перспективи розвитку	Можливості для інвестора
Інтеграція з ЄС та адаптація законодавства до європейських норм	Вихід на ринки ЄС, пільгові умови експорту, інвестиції в експортно-орієнтовані галузі
Відбудова та модерназація інфраструктури	Участь у післявоєнній відбудові: транспорт, енергетика, будівництво
Розвиток цифрової держави та ІТ-сфери	Інвестування в стартапи, технологічні компанії, сфери електронного врядування
Поступове зростання довіри бізнесу	Розширення ділової активності, відкриття нових представництв і виробництв
Підтримка міжнародних партнерів та фінансових інвестицій	Залучення до міжнародних проєктів отримання гарантій та доступу до фінансових програм
Орієнтація на «зелену» економіку, енергозалежність, оборонну промисловість	Інвестиції у відновлювану енергетику, енергетику, енергоефективність, «зелені» технології

Джерело: сформовано авторами

У загальну статистику не включено й потенційно найбільшу угоду I кварталу 2024 року. У січні житомирська компанія Viseven, яка займається розробкою програмного забезпечення для фармацевтичної галузі, залучила інвестиції від одного з найбільших інвесторів в Україні – Horizon Capital. Для такого партнерства обсяги інвестицій можуть коливатися в межах від 10 до 30 млн. дол. США.

У 2024 р. більше 80% інвестиційних раундів зосереджені на ранніх стадіях розвитку стартапів, зокрема Pre-Seed та Seed, що є характерним для вітчизняної інноваційної екосистеми. Серед них є зазвичай непублічні вкладення у сферу оборонних технологій. Найбільший обсяг фінансування від клубу United Angels Network в розмірі 525 000 дол. США отримала компанія Himera, яка виробляє рації, стійкі до ворожих систем радіоелектронної боротьби. У 2023 р. Himera залучила 100 000 дол. США від німецького Freedom Fund VC, що спеціалізується на мілітарних технологіях.

Серед нових учасників оборонного венчурного ринку у 2024 році з'явився фонд D3 Venture Capital з капіталом у 30 млн. дол. США. Від цього фонду інвестування в розмірі 125 000 дол. отримав український стартап Buntar Aerospace, який займається виробництвом розвідувальних дронів.

Попри негативні тенденції на глобальному венчурному ринку, які розпочалися одночасно з повномасштабною війною в Україні, на початку 2024 року з'явилися перші ознаки відновлення. За даними сервісу Carta, у січні 2024 року венчурні фонди залучили найбільший обсяг капіталу з середини 2022 року. Зокрема, фонд F1V у 2023 році поповнив свій інвестиційний портфель 15 новими стартапами, а його загальна капіталізація зросла до 3,8 млрд. дол. США.

В 2024 році зросла кількість стартапів, які знаходяться на ранніх стадіях, успішно залучають інвестиції, що свідчить про поступове відновлення та формування позитивної динаміки в розвитку стартап-екосистеми України. Попри стримане зростання, зумовлене наслідками повномасштабної війни, простежується тенденція до переходу на якісно новий етап ринкової еволюції – від поодиноких ініціатив інвестування до системного підходу в підтримці інновацій. За кількістю інвестиційних угод Україна схожа до Естонії, однак обсяги залученого капіталу значно нижчі. Це свідчить про наявний потенціал подальшого зростання стартапів за умови належного інституційного та фінансового забезпечення [5].

У 2024 році найвагомішу частку венчурних інвестицій в світі зосереджено на стартапах у сфері штучного інтелекту. У інвесторів зріс

інтерес до капіталовкладень в сектор оборонних технологій, зокрема до програмних і нематеріальних рішень у сфері безпеки. У 2024 році обсяг публічних угод щодо українських стартапів збільшився щонайменше до 294,65 млн. дол. США і перевищив значення 172,3 млн. дол. США у 2023 р. Кількість укладених угод також зросла з 57 у 2023 році до 65 у 2024 році [6].

Незважаючи на серйозні виклики, спричинені війною, українська стартап-екосистема утримує позиції в глобальному рейтингу, входячи у 2024 році до числа 50 найсильніших (46 місце у світі та 27 – серед європейських країн). Із початком повномасштабного вторгнення росії близько 12 % стартапів припинили діяльність, а 45 % оцінювали своє становище як критичне або нестабільне. Однак, навіть за умов воєнного часу, упродовж 2022–2023 років в Україні було створено понад 200 нових стартапів.

Крім того, в 2023–2024 роках українські інноваційні компанії демонструють позитивну динаміку у залученні інвестицій, що свідчить про збереження довіри з боку інвесторів. Перед вітчизняними стартапами в сучасних умовах постають нові виклики та можливості (таблиця 3) [7].

Таблиця 3. Виклики та можливості українських стартапів в умовах воєнного стану

Виклики	Можливості
Зниження зацікавленості інвесторів через воєнні ризики	Формування нових секторів економіки, пов'язаних із відновленням країни
Міграція висококваліфікованих фахівців за кордон	Розвиток інновацій у сфері оборонних технологій із високим експортним потенціалом
Переорієнтація держави з підтримки стартапів на військові та соціальні потреби	Отримання статусу кандидата на вступ до ЄС відкриває нові політичні та економічні перспективи
Зменшення внутрішнього попиту на ІТ-продукти та сервіси	Участь у міжнародних програмах підтримки та фінансування вітчизняних інноваційних компаній
Невизначеність та зниження довіри до українського бізнесу з боку іноземних партнерів	Можливість трансформації України у інноваційний хаб завдяки стратегічному розташуванню
Зосередження бізнесу на короткостроковому виживанні, а не довгостроковому розвитку	Можливість стати лідером у впровадженні реформ та технологічних інновацій у ключових секторах – енергетиці, агро, ІТ

Джерело: сформовано авторами на основі [7]

В таблиці 3 відображено трансформаційні процеси, які відбуваються в інноваційному середовищі України в умовах повномасштабної війни. З одного боку, українські стартапи стикаються з низкою суттєвих викликів, що ускладнюють їхній розвиток і знижують інвестиційну привабливість. З іншого боку, криза відкриває нові можливості для структурних змін, виходу на зовнішні ринки та залучення міжнародної підтримки. Успішне подолання викликів та використання відкритих перспектив може стати ключем до стійкого зростання стартап-екосистеми в Україні.

Для розвитку інвестування стартап-проектів в Україні доцільно створити систему пільг для інвесторів та забезпечити надання гарантій як створення механізму повернення коштів інвесторам шляхом забезпечення акціонерного капіталу венчурних фондів.

З метою стимулювання інвестування у стартап-проекти в Україні доцільним є впровадження системи податкових та фінансових пільг для інвесторів, а також запровадження ефективного механізму гарантування повернення інвестованих коштів [8].

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. У результаті проведеного аналізу встановлено, що незважаючи на складну економічну ситуацію, зумовлену повномасштабною війною, українська стартап-екосистема демонструє стійкість і поступовий розвиток. Стартапи виступають не лише джерелом інновацій, але й дієвим інструментом активізації інвестиційної діяльності в Україні. Основними викликами залишаються високі ризики, обмеженість фінансових ресурсів, відтік кадрів та нестабільність внутрішнього ринку. Водночас з'являються нові можливості: збільшення уваги міжнародних інвесторів, розвиток оборонних технологій, перспективи інтеграції до ЄС, запуск нових програм фінансування та стратегічний потенціал України як виробничого хабу.

Для забезпечення подальшого розвитку інвестицій у стартап-сферу необхідно на державному рівні створити умови для зменшення ризиків, запровадити систему гарантій і пільг для інвесторів, а також сприяти

формуванню цілісної стратегії розвитку інноваційного підприємництва як важливого чинника активізації інвестиційної діяльності. Подальших досліджень потребує ефективність наявних програм підтримки стартапів, включаючи роль приватних та державних акселераторів, інкубаторів і грантових механізмів.

Література

1. Андрощук М. О., Пиртко С. А., Побережний А. А., Дейнега О. В. Стартап-проекти як інструменти післявоєнної відбудови економіки України. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного*. 2024. № 2 (51). URL: <https://oj.tsatu.edu.ua/index.php/zbirnyk/article/view/768> (дата звернення: 25.01.2026).
2. Менеджмент стартап проектів: підручник для студентів технічних спеціальностей другого (магістерського) рівня вищої освіти / О. А. Гавриш, В. В. Дергачова, М. О. Кравченко, Н. І. Ситник, Ж. М. Жигалкевич, К. О. Бояринова, О. В. Гук, Г. А. Мохонько, Є. В. Дергачов, К. О. Копішинська; за заг. ред. О. А. Гавриша. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 337 с.
3. Розвиток інноваційного підприємництва в умовах неоіндустріальної економіки [Електронний ресурс]: монографія / Кравченко М. О., Бояринова К. О., Дунська А. Р., Ситник Н. І., Гук О. В., Пермінова С. О.; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 6.57 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 328 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/61074> (дата звернення: 22.01.2026).
4. Нікольчук Ю. М., Лопатовська О. О. Інвестиційна привабливість України: основні тенденції, проблеми та ключові вектори вирішення. *Innovation and Sustainability*. № 1, 2023. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/37677/19.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 22.01.2026).
5. Скоро весна? З початку року українські стартапи отримали щонайменше \$ 42 млн інвестицій. Як почувається венчурна індустрія у

першому кварталі 2024-го? Дослідження Forbes. URL: <https://forbes.ua/innovations/skoro-vesna-z-pochatku-roku-ukrainski-startapi-otrimali-shchonaymenshe-42-mln-investitsiy-yak-pochuvaetsya-venchurna-industriya-u-pershomu-kvartali-2024-go-doslidzhennya-forbes-01042024-20239> (дата звернення: 22.01.2026).

6. Топ-10 угод 2024 року: яким українським стартапам вдалося підняти найбільший обсяг інвестицій. URL: <https://mind.ua/publications/20283117-top-10-ugod-2024-roku-yakim-ukrayinskim-startapam-vdalosya-pidnyati-najbilshij-obsyag-investicij> (дата звернення: 22.01.2026).

7. Аналіз розвитку технологічного сектору України 2024. URL: <https://dia.dp.gov.ua/analiz-rozvitku-texnologichnogo-sektoru-ukra%D1%97ni-2024/> (дата звернення: 22.01.2026).

8. Гук О. В., Манаєнко І. М. Венчурне інвестування стартап проекту на різних етапах його розвитку. Електронний фаховий науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку». Випуск 29, 2019 р. С. 151-156. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/29_2019_ukr/24.pdf (дата звернення: 22.01.2026).

References

1. Androshchuk, M.O. Pyrtko, S.A. Poberezhnyi, A.A. and Deineha, O.V. (2024), "Startup projects as tools for the post-war recovery of Ukraine's economy", *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu imeni Dmytra Motornoho*, vol. 2 (51), available at: <https://oj.tsatu.edu.ua/index.php/zbirnyk/article/view/768> (Accessed 15 Jan 2026).

2. Havrysh, O.A. Derhachova, V.V. Kravchenko, M.O. Sytnyk, N.I. Zhihalkevych, Zh.M. Boyarynova, K.O. Huk, O.V. Mokhonko, H.A. Derhachov, Ye.V. and Kopishynska, K.O. (2019), *Menedzhment startup proektiv* [Startup project management], KPI im. Ihoria Sikorskoho, Kyiv, Ukraine.

3. Kravchenko, M.O. Boyarynova, K.O. Dunska, A.R. Sytnyk, N.I. Huk, O.V. and Perminova, S.O. (2023), *Rozvytok innovatsiinoho pidpryemnytstva v*

umovakh neoinustrialnoi ekonomiky [Development of innovative entrepreneurship in the conditions of a neo-industrial economy], KPI im. Ihoria Sikorskoho, Kyiv, Ukraine, available at: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/61074> (Accessed 22 Jan 2026).

4. Nikolchuk, Y.M. and Lopatovska, O.O. (2023), “Investment attractiveness of Ukraine: main trends, problems and key vectors of solution”, *Innovation and Sustainability*, vol. 1, available at: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/37677/19.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (Accessed 15 Jan 2026).

5. Forbes Ukraine (2024), “Is spring coming soon? Since the beginning of the year, Ukrainian startups have received at least USD 42 million in investments. How is the venture industry performing in the first quarter of 2024? Forbes study”, available at: <https://forbes.ua/innovations/skoro-vesna-z-pochatku-roku-ukrainski-startapi-otrimali-shchonaymenshe-42-mln-investitsiy-yak-pochuvaetsya-venchurna-industriya-u-pershomu-kvartali-2024-go-doslidzhennya-forbes-01042024-20239> (Accessed 15 Jan 2026).

6. Mind.ua (2024), “Top 10 deals of 2024: which Ukrainian startups managed to raise the largest amount of investment”, available at: <https://mind.ua/publications/20283117-top-10-ugod-2024-roku-yakim-ukrayinskim-startapam-vdalosya-pidnyati-najbilshij-obsyag-investicij> (Accessed 15 Jan 2026).

7. Diia.Business (2024), “Analysis of the development of Ukraine’s technological sector 2024”, available at: <https://dia.dp.gov.ua/analiz-rozvitku-texnologichnogo-sektoru-ukra%D1%97ni-2024/> (Accessed 15 Jan 2026).

8. Huk, O.V. and Manaienko, I.M. (2019), “Venture investment of a startup project at different stages of its development”, *Infrastruktura rynku*, vol. 29, pp. 151-156, available at: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/29_2019_ukr/24.pdf (Accessed 15 Jan 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 01.02.26

Прорецензовано / Revised: 09.02.26

Схвалено до друку / Accepted: 19.02.26